

BYGGNADSVÅRD PÅ GEDIGEN KUNSKAPSGRUND

Henrik Ranby

Gedigen, eller snarare vetenskaplig.

Vad är vetenskap?

Tydliga
forskningsfrågor
som är nya.

Utforskande,
problematiserande.

Använda källor.

Redovisa källor.

Systematisk
bearbetning av
fakta.

Omprövning när så
behövs.

Dokumentera och
rapportera. Vad man
finner och vad man
gör.

Byggnadsvård kan
jämföras med
sjukvård:

Byggas på vetenskap
och beprövad
erfarenhet.

Byggnadsvård byggd på bebyggelsehistoria, inte på gestaltande.

- Källor:
- **Vad byggnaden berättar:** marken, murarna, träkonstruktionen. Markarkeologi, byggnadsarkeologi, uppmätning, studier av detaljer och hantverksspår.
- **Vad arkiven berättar:** I detta fall Krapperups godsarkiv. Syneprotokoll och arrandekontrakt. Lantmäteriet: kartmaterial.
- **Vad litteraturen berättar:** tidigare forskning, allmän litteratur m. m.
- **Vad bilderna berättar:** I detta fall: målningar och fotografier.
- **Vad jämförande studier kan säga:** Studier av liknande objekt. Andra vattenmøllor.

Att lägga pusslet

- När källorna kombineras med varandra framträder en **så sannolik bild av byggnaden som är möjlig**. Man kan se detta ungefär som en deckare.
- **Den sannolika bilden av byggnaden styr målet**, hur byggnaden skall vårdas och restaureras. Hänsyn till vad som är ekonomiskt, tekniskt och praktiskt möjligt. Tyckande och gestaltande ambitioner begränsas i vetenskaplig byggnadsvård.

Genomförandet av byggnadsvård/restaurering

- Prioritering, Vård och underhåll. Kan jämföras med sjukvård.
- **Akut byggnadsvård.** Förhindra kollaps och ytterligare skador. Statik, rörelser, väderskydd.
- **Städning.**
- **Stabilisering.** Murar, takstol, läckage. Åtgärder av det som är ruttet, vittrat, har lossnat m.m.
- **Rekonstruktion/restaurering.** Bygger på den bebyggelsehistoriska kunskapen. Vad vi vet, inte vad vi tycker.
- **Traditionella** (alltså sådana som användes när byggnaden uppfördes) material, **metoder och tekniker.** Kompetenta byggnadsvårdshantverkare.

Syften med restaureringen:

Att bevara objektet rent fysiskt.

Att bevara hantverkstraditionen.

Att bevara byns identitet "Vattenmöllan".

Att väcka intresse för kvarntraditioner och förmedla dessa till kommande generationer.

Att öka intresset för ett kulturarv som kan verka förenande.

Speciellt med Vattenmöllan:

- En s. k. överloppsbyggnad, vars funktion är museal.
- En byggnad full av kvarnteknik.
- En byggnad med god dokumentation.
- En engagerad fastighetsägare.
- Föreningsstyrd byggnadsvård.

